

Vergaderjaar 2006–2007

28 286

Dierenwelzijn

Nr. 42

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 20 juni 2007

De vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit¹ heeft een aantal vragen voorgelegd aan de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit naar aanleiding van de Regeling Agressieve Dieren. De minister heeft deze vragen beantwoord bij brief van 19 juni 2007. Vragen en antwoorden, voorzien van een inleiding, zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Schreijer- Pierik

De griffier van de commissie,
Van Leiden

¹ Samenstelling:

Leden: Van der Vlies (SGP), ondervoorzitter, Schreijer-Pierik (CDA), voorzitter, Atsma (CDA), Van Gent (GL), Poppe (SP), Waalkens (PvdA), Snijder-Hazelhoff (VVD), Jager (CDA), Ormel (CDA), Koopmans (CDA), Van der Ham (D66), Van Velzen (SP), De Krom (VVD), Samsom (PvdA), Van Dijken (PvdA), Neppérus (VVD), Jansen (SP), Jacobi (PvdA), Cramer (CU), Koppejan (CDA), Graus (PVV), Vermeij (PvdA), Zijlstra (VVD), Thieme (PvdD) en Polderman (SP).

Plv. leden: Van der Staaij (SGP), Mastwijk (CDA), Ten Hoopen (CDA), Duyvendak (GL), Luijben (SP), Tang (PvdA), Boekstijn (VVD), Bilder (CDA), Biskop (CDA), Vacature (CDA), Ko^oer Kaya (D66), Van Leeuwen (SP), Dezentjé Hamming (VVD), Eijsink (PvdA), Depla (PvdA), Van Baalen (VVD), Kant (SP), Blom (PvdA), Ortega-Martijn (CU), Van Heugten (CDA), Brinkman (PVV), Kuiken (PvdA), Ten Broeke (VVD), Ouweland (PvdD) en Lempens (SP).

I Vragen en opmerkingen

Inleiding

Vanaf 1993 bestaat een algeheel fok- en houdverbod voor Pitbull Terriërs en Pitbullachtigen gebaseerd op de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren. Voor de leden van de CDA-fractie staat de veiligheid van de burger, zeker als het om kinderen gaat, te allen tijde voorop en aanvallen door dieren dienen zo veel mogelijk voorkomen te worden. De verantwoordelijkheid bij het voorkomen van bijtincidenten ligt in de eerste plaats bij de houder van de dieren.

De leden van de fractie van de Partij van de Arbeid zijn voorstander van de Regeling Agressieve Dieren (RAD), mits de controle, het toezicht en de handhaving goed worden georganiseerd. De leden van deze fractie vragen daarom om een uitgebreide evaluatie van de RAD.

De leden van de SP-fractie zijn van mening dat de RAD niet goed werkt. Het is niet zo dat deze leden de RAD af willen schaffen, omdat zij niet goed wordt nageleefd. Het gaat erom dat het uitgangspunt van het verbod onjuist is: niet het ras, maar de omgang met het dier bepaalt het gedrag. Niet iedere Pitbull Terriërachtige is gevaarlijk en niet iedere hond die buiten de RAD valt is ongevaarlijk.

De leden van de PVV-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de discussie omtrent de RAD.

De RAD is in 1993 in werking getreden, zo stellen de leden van de PvdD-fractie, met als doel het aantal bijtincidenten door Pitbullachtigen te verminderen. Een onvoorzien en onbedoeld neveneffect is de drastische toename van het aantal inbeslagnames van Pitbullachtigen, gevolgd door het euthanaseren van deze dieren (van 50 dieren in 2000 naar 315 in 2004¹). Dit leidt tot toenemende ongerustheid en onrust onder de hondenbezitters.

RAD

De gedachte achter de RAD is, zo stellen de leden van de CDA-fractie, dat de Pitbull Terriër en kruisingen, die op enigerlei wijze verwant zijn aan de Pitbull Terriër, een genetische predispositie hebben voor agressief gedrag. De leden van de CDA-fractie onderschrijven dit, maar merken tegelijkertijd op dat de meeste honden, die agressief gedrag vertonen, niet als zodanig zijn geboren. De honden zijn zo geworden door onkunde of moedwil van de houder van het dier. De problematiek van agressieve honden strekt zich dus verder uit dan tot die dieren waarvoor via de RAD een houdverbod geldt. Wat is uw mening over het toegenomen risico dat de aandacht verschuift naar andere rassen, waarvan ook gezegd kan worden dat er een zekere genetische predispositie voor agressief gedrag bestaat en waarvan de combinatie met een ondeskundige eigenaar een risico voor de omgeving kan opleveren? Iedere hond, zelfs een dwergpincher, kan agressief gedrag vertonen en een gevaar voor de omgeving vormen. Bij gevaarlijke honden kan op grond van de Algemene Plaatselijke Verordening altijd ingegrepen worden, maar dan heeft er over het algemeen al een bijtincident plaats gevonden. Voor een groter aantal rassen en kruisingen, waarbij de risico's reëel zijn dat de combinatie van lichaamskenmerken van de hond en ondeskundigheid van de houder van het dier kan leiden tot agressie, dienen preventieve maatregelen overwogen te worden.

¹ http://www.nos.nl/nosjournaal/artikelen/2005/7/18/180705_pitbull_rotterdam.html

De leden van de fractie van de PvdA verzoeken u een intensieve scan te maken van het functioneren van de huidige RAD en van het aantal bijtincidenten. Deze leden vragen om een uitgebreide evaluatie van de RAD waarin meegenomen wordt wat de handhavingscapaciteit is van de Algemene Inspectiedienst (AID) en de Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming (LID) op dit punt. Kunt u toelichten aan welke eisen iemand moet voldoen om de scan in het kader van de RAD uit te voeren? Hoeveel personen zijn hiertoe in Nederland bevoegd? Verder willen de leden van de PvdA-fractie graag weten welke opvangmogelijkheden er zijn voor in beslag genomen honden. Kunnen houders van honden vragen om een contra-expertise? Tenslotte vragen deze leden om gekoppeld aan de evaluatie een vervolgpprocedure te presenteren.

De leden van de SP-fractie realiseren zich dat er bij Pitbull Terriërs veel emoties spelen. Mensen zijn bang voor de Pitbull. Dat is overigens terecht, er zijn immers ernstige bijtincidenten geweest en de hond wordt vaak door de verkeerde mensen op de verkeerde manier gehouden. Dat neemt niet weg dat de RAD, zoals die er nu ligt, niet de juiste oplossing voor dit probleem is. Deelt u de mening dat er op die manier meer controle kan komen op de fokkers, handelaren en eigenaren, omdat het een legale branche wordt? Deze controle kan naar de mening van de leden van de SP-fractie bestaan uit een gereguleerd fokbeleid (waarbij agressiviteit eruit gefokt wordt), gedragscursussen, registratie en periodieke controles. Kunt u hierop reageren?

Door het ras en niet het gedrag als uitgangspunt te nemen in de RAD werkt het verbod niet en ontstaan er juist problemen; illegaliteit, malafide fokkers, onveiligheid en ook dierenleed. Doordat het verbod op verkeerde uitgangspunten berust, worden er problemen gecreëerd waar juist het verbod tegen bedoeld is. Volgens de leden van de SP-fractie is het met het in stand houden van de wet in zijn huidige vorm wachten op een ernstig incident. De wetgeving drukt de honden in de illegaliteit, waardoor eigenaren hun hond veelal afgezonderd laten opgroeien (gebrek aan socialisatie) en indien nodig niet kunnen leren met hun hond om te gaan omdat het hondenscholen wordt verboden om deze honden aan te nemen (gebrek aan opvoeding en niet herkennen van de lichaamssignalen van een hond). Deelt u de mening dat dit belangrijke factoren zijn die de grootste veroorzakers zijn van bijtincidenten? Zo nee, waarom niet?

De leden van de SP-fractie vragen wat de resultaten zijn van de RAD met betrekking tot het terugdringen van het aantal bijtincidenten? Deelt u de mening dat er geen heldere conclusies te trekken zijn over de werking van de RAD, daar er geen gegevens beschikbaar zijn over de bijtincidenten die gekoppeld zijn (of kunnen worden) aan de Pitbullachtigen en inbeslagnames niet geheel worden vrijgegeven?

Kunt u uiteenzetten wat het beleid van andere lidstaten is ten aanzien van Pitbull Terriërs, zo vragen de leden van de SP-fractie. Wat zijn daarvan de resultaten?

De leden van de PvdD-fractie vragen eveneens om bij de evaluatie van de regeling te kijken naar de opzet en resultaten van regelingen in de ons omringende landen. Tenslotte stellen deze leden op dit punt dat gezien de zware gevolgen van de regeling voor de hondenbezitters en met name de honden zelf, het van groot belang is dat de RAD grondig geëvalueerd en op grond daarvan herzien wordt.

Gedragstest

De leden van de CDA-fractie vragen om een onderzoek naar de mogelijkheden van een verplichte test van het Maatschappelijk Aanvaardbaar Gedrag van honden (MAG-test) en of die kan bijdragen aan vermindering van bijtincidenten? Is het mogelijk om dit wettelijk te verankeren, maar verder zonder directe overheidsbemoediging tot stand te laten komen en zonder toename van de administratieve lastendruk?

Bovendien, zo stellen de leden van de CDA-fractie, dient meer ingezet te worden op preventie en kunnen de MAG-test, identificatie en registratie van honden en centrale registratie van bijtincidenten daar een rol in vervullen. De primaire verantwoordelijkheid van de houder van het dier dient voorop te blijven staan. Kunt u aangeven op welke wijze dit maatwerk het beste geleverd kan worden?

De leden van de SP-fractie zijn van mening dat er meer veiligheid in huis en op straat komt door het verplicht stellen van een cursus aan hond en eigenaar en een periodieke gedragstest. Uiteraard zijn incidenten niet uit te sluiten, net zoals een rijbewijs onverantwoord rijgedrag niet uitsluit. Maar de aanpak die de leden van de SP-fractie voorstellen werkt in ieder geval beter dan een totaalverbod, dat kan leiden tot een toenemend aantal illegale Pitbulls, waar geen enkele controle over is. Kunt u inzicht geven in de totale toe- of afname van illegale Pitbulls? Bent u bereid een soort «rijbewijs of vergunning», met bijvoorbeeld het verplicht te stellen om deel te nemen aan hondentrainingen etc., voor hondenfokkers- en -houders verplicht te stellen en daar vervolgens op te controleren? Zo ja, op welke manier?

De leden van de SP-fractie vragen of er ooit onderzoek geweest is dat aantoonde dat gedragstherapie bij Pitbull Terrierachtigen niet helpt? Zo ja, welk onderzoek? Zo nee, waarop wordt het onderscheid tussen verschillende rassen gebaseerd?

De leden van de SP-fractie vragen vervolgens of u van mening bent dat agressie niet rasgebonden is. Zo nee, waarom niet?

De leden van de PVV-fractie pleiten voor een escapemogelijkheid op de RAD, waarbij niet naar het uiterlijk van de hond wordt gekeken maar naar hun gedrag en het karakter. De escape heeft tot doel eigenaren van honden die onder de RAD vallen, op eigen kosten, via de zogenaamde MAG-test de mogelijkheid te geven hun hond te behouden. Verder zijn de leden van de PVV-fractie van mening dat de (toekomstige) eigenaar van bovengenoemde honden verplicht, eveneens voor eigen rekening, een puppytraining/opvoedcursus moet volgen samen met de hond.

De leden van de PVV-fractie verzoeken de ministers van LNV en van Justitie per onmiddellijke ingang te stoppen met het euthanaseren van honden op basis van uiterlijke kenmerken, die nog geen kans hebben gehad de MAG-test te doorlopen en waarvan mogelijk blijkt dat hun gedrag stabiel en karakter betrouwbaar is. Hiermee vervallen vanzelfsprekend de hoge kosten van de dieronvriendelijke quarantaine/opvangregelingen.

In aanvulling op de antwoorden op Kamervragen van het lid Ouwehand over de hond Cookie (Aanhangsel Handelingen, TK 2006/2007, nr. 1121) willen de leden van de PvdD vragen of u bereid bent de inbeslagnames te stoppen in afwachting van de resultaten van de evaluatie.

Tevens zou er gekeken moeten worden naar de mogelijkheid voor het invoeren van karakter- en gedragstests en verplichte opvoedcursussen.

Kunnen een onafhankelijke karaktertest, (periodieke) gedragstests en verplichte opvoedcursussen een goede vervanging zijn van de regeling?

Identificatie en registratie

De leden van de CDA-fractie vragen wat uw mening is over verplichte identificatie en registratie van honden en centrale registratie van meldingen van bijtincidenten? Is het mogelijk om dit wettelijk te verankeren, maar verder zonder directe overheidsbemoediging tot stand te laten komen en zonder toename van de administratieve lastendruk?

De leden van de PvdA-fractie hebben in de Kamer al herhaaldelijk gepleit voor de instelling van een sluitend identificatie- en registratiesysteem voor honden. Een sluitend en verplicht identificatie- en registratiesysteem kan volgens deze leden niet alleen ingezet worden bij de bestrijding van malafide hondenhandel, maar is ook essentieel voor handhaving van de RAD. De leden van deze fractie vragen u dan ook om op korte termijn in het Honden- en kattenbesluit een verplichte identificatie en registratie voor honden vast te leggen.

De leden van de PvdD-fractie zijn voorstander van een algehele identificatie en registratie. Bijtincidenten kunnen zo beter worden geregistreerd en familielijnen, fokkers en eigenaren zijn beter te traceren.

Handel en voorlichting

Particuliere hondenbezitters blijken vaak niet op de hoogte te zijn van de RAD en kopen een puppy, die blijkt uit te groeien tot een Pitbullachtige. Op welke wijze kan het Voorlichtingscentrum Gezelschapsdieren hierbij een rol vervullen, zo vragen de leden van de CDA-fractie. Ondeskundigheid leidt in de praktijk nogal eens tot veel verdriet en onbegrip bij inbeslagname en euthanasie van een hond die qua kenmerken valt onder de RAD. De leden van de CDA-fractie zijn van mening dat gevaarlijke honden niet in onze samenleving passen, maar dat maatwerk rond inbeslagname op zijn plaats is.

De Raad voor Dieraangelegenheden (RDA) heeft meerdere malen gewezen op de rol die handelaren en houders van dieren spelen bij bijtincidenten. De RDA pleit in dit kader onder meer voor betere voorlichting bij de aanschaf van dieren. De leden van de fractie van de PvdA benadrukken ook in dit overleg daarom weer het belang van goede voorlichting bij de handel in dieren. Verplichte certificering van de handel in dieren met duidelijke voorwaarden over de te geven voorlichting is volgens deze leden nodig.

De leden van de PVV-fractie willen niet langer dat een hond als een goed wordt beschouwd, maar als een levend wezen, waarbij de eigenaar alle verantwoording draagt voor het gedrag van de hond. Indien een hond de oorzaak is van een bijtincident (ook met andere dieren) dient de eigenaar hiervoor bestraft te worden met een minimum straf. Veelplegers moeten volgens de leden van de PVV-fractie voor een minimum tijd aan de maatschappij worden onttrokken.

Tevens pleiten de leden van de PVV-fractie voor minimum (gevangenis-) straffen betreffende illegale hondenfokkers, hondensmokkelaars, eigenaren van vechthonden en organisatoren van hondengevechten.

Tot slot willen de leden van de PVV-fractie dat de procedure bij in beslag genomen dieren wordt versneld en gelimiteerd met een maximum termijn om onnodig lang wachten en lijden te voorkomen.

De betreffende hondenbezitters blijken voor een deel slecht op de hoogte te zijn van de RAD. De leden van de fractie van de PvdD willen u dan ook verzoeken onmiddellijk te beginnen met het geven van voorlichting hierover in de media. Dit enerzijds om het aantal in beslag genomen en gedode honden – velen hiervan hebben nooit een bijtincident veroorzaakt – te verminderen. Anderzijds om het leed voor de bezitters van de dieren en de kinderen in het gezin te voorkomen.

De leden van de PvdD-fractie willen dat er meer en regelmatige voorlichting rondom het bestaan en de uitvoering van de RAD moet komen. Dit is volgens deze leden een taak van de overheid. Daarnaast moet er meer voorlichting komen over het houden van honden en het belang van een goede opvoeding. Hondeneigenaren zijn verantwoordelijk voor het gedrag en de opvoeding van hun hond. De oorzaak van bijtincidenten ligt vaak in een slechte opvoeding en derhalve zouden eigenaren zeker bij dit soort honden verplicht moeten worden om gehoorzaamheids- en gedragscursussen te volgen.

De leden van de PvdD-fractie willen controle op verkoop via internet en in het buitenland en vervolging van de fokkers en aanbieders van illegale Pitbullachtigen.

Vervolgens bepleiten de leden van de PvdD-fractie een Europese harmonisatie. Veel honden worden vanuit België ingevoerd met een European Club Canin (ECC)-stamboom, die in Nederland niet geldig is. De duidelijkheid voor hondeneigenaren dient vergroot te worden door de verschillende criteria van de stambomen Fédération Cynologique Internationale (FCI) en ECC te verhelderen, met name door te benadrukken dat de ECC-stamboom in Nederland niet voldoet. Problemen worden voorkomen door één duidelijke richtlijn te stellen en slechts één type stamboom te hanteren.

II Reactie van de minister

Mede namens de minister van Justitie antwoord ik u naar aanleiding van de schriftelijke vragen en opmerkingen gemaakt bij het schriftelijk overleg, d.d. 3 april 2007, over de Regeling agressieve dieren (RAD).

Gezien de vele vragen en opmerkingen uit de vaste Kamercommissie voor LNV over de RAD, is het duidelijk dat een aantal fracties (CDA, PvdA, SP, PVV, PvdD) vraagtekens plaatst bij de RAD.

Ten algemene maak ik uit uw schrijven op dat leden van deze fracties zich zorgen maken over de veiligheid van mensen en vooral van kinderen enerzijds en de bescherming van het leven en de verzorging van honden van het Pitbull Terriër type anderzijds. De fracties zetten in op het zoveel mogelijk voorkomen van beten door honden. De test van het Maatschappelijk Aanvaardbaar Gedrag van honden (MAG-test) zou volgens de fracties een bijdrage kunnen leveren aan de vermindering van het aantal bijtincidenten.

Veel vragen van de fracties betreffen het nut van de RAD en de uitvoering ervan. Enkele fracties stellen daarom een evaluatie van de RAD voor. De fracties vragen om meer voorlichting over de RAD, bijvoorbeeld via het Landelijk Informatie Centrum Gezelschapsdieren (LICG). De fracties zijn ook benieuwd naar de aanpak in het buitenland van agressieve honden.

In het licht van de evaluatie van de RAD die in deze brief wordt aangekondigd, reageer ik in algemene zin op de vragen van de diverse fracties. De

specifieke vragen en overwegingen van de fracties zal ik te zijner tijd betrekken bij mijn reactie op de resultaten van de evaluatie.

Antwoord

Om te beginnen ga ik in op de suggestie om een evaluatie uit te voeren. De RAD bestaat sinds 1993, maar tot op heden is niet vastgesteld in welke mate deze regeling aan haar doel beantwoordt.

Het doel van instelling van de RAD is tweeledig:

- 1) voorkomen dat in Nederland meer honden van dit type zouden komen dan er toen waren (op grond van de voorgeschreven maatregelen gaat het hier in principe om een uitsterfbeleid)
- 2) voorkomen dat de bestaande honden van het Pitbull Terriër type in het openbaar schade zouden aanrichten aan mens en dier.

Het is goed gebruik om wet- en regelgeving na enige tijd op doeltreffendheid te evalueren en te bezien of verbeteringen noodzakelijk en mogelijk zijn. Dat geldt ook voor de RAD, want er zijn nog steeds pitbulls. Ook vanwege de consequenties van het wel of niet handhaven van de RAD, acht ik een evaluatie van belang. Enerzijds worden honden die in belangrijke mate aan de kenmerken voldoen, in bewaring genomen en uiteindelijk gedood, wat voor de eigenaar emotioneel zeer belastend is. Anderzijds moet worden voorkomen dat mensen door een hond van het Pitbull Terriër type worden gebeten.

Voor een beoordeling van nut en noodzaak van de regeling is inzicht in de situatie van groot belang. Er zijn echter weinig gegevens bekend, mede omdat het honden met een illegale status betreft. Ik zal daarom een rapportage laten opstellen op basis van de beschikbare gegevens, aangevuld met de ervaringen van deskundigen waarin de ontwikkeling van het aantal honden van het Pitbull Terriërtype en de incidenten die zij veroorzaken zo goed mogelijk worden geduid. Daarnaast zal ik een nog te installeren «commissie van wijzen» vragen een risicobeoordeling te maken. Te denken valt aan het risico op een beet van een Pitbull Terriër type, van andere hondentypen of rassen of het risico op een ernstige hondenbeet, waarbij sprake is van blijvend letsel. De commissie kan tevens adviseren over de wijze waarop de risico's op hondenbeten verkleind kunnen worden, zowel in huis als op straat. Zodra de samenstelling van de commissie en de definitieve opdracht bekend zijn, zal ik u hierover informeren.

Voorts zal ik uitzoeken hoe in andere Europese landen met deze problematiek wordt omgegaan.

Omdat er nog steeds ernstige incidenten zijn met honden van het Pitbull Terriër type, blijft de RAD ondertussen van kracht. Honden van het Pitbull Terriër type blijven dus verboden. Eigenaren kunnen contra-expertise aanvragen, wanneer zij van mening zijn dat hun hond niet verboden is. Behoort de hond wel tot het Pitbull Terriër type dan wordt hij gedood.

Wat de voorlichting betreft, kan ik u verzekeren dat het Landelijk Informatiecentrum Gezelschapsdieren (LICG) zijn rol zal oppakken. Het LICG zal potentiële eigenaren helpen bewust een hond te kiezen met het oog op de gezinssituatie. Dit zal een belangrijke bijdrage leveren aan het voorkomen van hondenbeten. Het grootste deel van de beten vindt namelijk in huis plaats. Het LICG zal ook bevorderen dat de eigenaar zich op straat meer bewust is van het gedrag van zijn hond.

De evaluatie zal enige tijd in beslag nemen. Ik verwacht u begin 2008 te kunnen informeren over de resultaten van de evaluatie.